# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

24 päivänä marraskuuta 2005 [1]

## I Asian tausta

1. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa komissio vastaan Ranskan tasavalta 25.4.2002 antamassaan tuomiossa, [2] että Ranskan tasavalta ei ollut noudattanut tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY [3] 9 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohdan, 3 artiklan 3 kohdan ja 7 artiklan mukaisia velvoitteitaan (jäljempänä direktiivi tai direktiivi 85/374)

– koska se oli sisällyttänyt Ranskan code civilin (siviililaki, jäljempänä code civil) 1386-2 §:ään vahingot, jotka ovat alle 500 euroa

– koska se oli katsonut saman lain 1386-7 §:n 1 momentissa, että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjä on vastuussa kaikissa tapauksissa ja samoin edellytyksin kuin valmistaja, ja

– koska se oli säätänyt saman lain 1386-12 §:n 2 momentissa, että valmistajan on näytettävä ryhtyneensä toimenpiteisiin, jotka ovat soveliaita ehkäisemään turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta aiheutuvia seurauksia, voidakseen vedota direktiivin 7 artiklan d ja e alakohdassa säädettyihin vapautusperusteisiin.

2. Koska komissio katsoi, ettei Ranskan tasavalta ollut toteuttanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion noudattamiseksi tarvittavia toimenpiteitä, se antoi Ranskan tasavallalle osoitetun virallisen huomautuksen EY 228 artiklassa tarkoitettujen menettelysäännösten mukaisesti.

3. Ranskan viranomaiset vastasivat tähän viralliseen huomautukseen 27.6.2003 päivätyllä kirjeellään. Tässä vastauksessa ilmoitettiin code civilin muutosesitykset, jotka oli tarkoitus antaa rikkomisen lopettamiseksi, ja lisättiin, että nämä muutosesitykset oli vielä annettava parlamentin käsiteltäviksi.

1 – Alkuperäinen kieli: ranska.

2 – Asia C-52/00, komissio v. Ranska, tuomio 25.4.2002 (Kok. 2002, s. I-3827).

3 – EYVL L 210, s. 29.

4. Komissio osoitti Ranskan tasavallalle 11.7.2003 perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä panemaan edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täytäntöön kahden kuukauden kuluessa.

5. Ranskan viranomaiset vastasivat tähän perusteltuun lausuntoon 9.9.2003 päivätyllä kirjeellään, jossa ne ilmoittivat komissiolle lakiesityksen laatimisesta, mutta totesivat, etteivät ne voi tässä vaiheessa puuttua parlamentin istuntokalenterissa ilmoitettuihin päivämääriin.

6. Komissio katsoi, ettei Ranskan tasavalta ollut edelleenkään pannut täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettua tuomiota, ja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen 14.4.2004.

## II Asian käsittelyn vaiheet

7. Komissio vaati kanteellaan, sellaisena kuin se oli alkuperäisessä muodossaan, yhteisöjen tuomioistuinta yhtäältä toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ollut noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ollut toteuttanut niitä toimenpiteitä, joita direktiivin virheellistä täytäntöönpanoa koskevan edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täytäntöönpano edellyttää, ja toisaalta velvoittamaan Ranskan tasavallan maksamaan komissiolle Euroopan yhteisön omat varat -nimiselle tilille uhkasakon, jonka määrä on 137 150 euroa jokaiselta päivältä, jonka asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täytäntöönpano esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamisesta lähtien viivästyy, siihen asti, kunnes asiassa komissio vastaan Ranska annettu tuomio on pantu täytäntöön. Komissio vaati myös, että Ranskan tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

8. Ranskan hallitus myönsi vastineessaan, ettei se ollut vielä pannut täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettua tuomiota. Se ainoastaan kiisti komission vaatiman uhkasakon määrän, jonka se katsoi olevan kohtuuttoman suuri.

9. Ranskan hallitus ilmoitti vastauskirjelmässään, että se oli aloittanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täytäntöönpanomenettelyn samana vuonna, kun tuomio julistettiin, ja että se oli ilmoittanut komissiolle asiassa ilmenneistä vaikeuksista, jotka pääasiassa liittyvät sen alkuperäiseen suunnitelmaan saattaa direktiivi 85/374 voimaan samalla säädöksellä kuin kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista 25 päivänä toukokuuta 1999 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY.[4] Toisaalta kun päätös direktiivien erillisestä voimaansaattamisesta saataisiin tehtyä, edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettu tuomio saataisiin pantua täytäntöön nopeasti.

4 – EYVL L 171, s. 12.

10. Vastauskirjelmänsä liitteenä Ranskan hallitus esitti oikeuden yksinkertaistamisesta 9.12.2004 annetun lain nro 2004-1343 [5] (jäljempänä vuoden 2004 laki) 29 §:n, jossa säädetään seuraavaa:

"I – Code civiliä muutetaan seuraavasti:

1°. 1386-2 §:n sanamuoto on seuraava:

'1386-2 § – Tämän osaston säännökset koskevat henkilövahingon korvaamista. Ne koskevat myös muun esineen kuin turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen itsensä vahingoittumisen korvaamista, jos vahingon määrä ylittää sen, mitä asetuksella on säädetty.'

2°. 1386-7 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:

'Myyjä, vuokralleantaja, lukuun ottamatta leasingvuokraajaa tai vastaavaa, ja jokainen muu ammattimainen tavarantoimittaja on vastuussa tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta samoin edellytyksin kuin valmistaja ainoastaan silloin, kun tätä jälkimmäistä ei voida tunnistaa.'

3°. 1386-12 §:n 2 momentti kumotaan.

II – I osaston säännöksiä sovelletaan tuotteisiin, jotka on laskettu liikkeelle tuotevastuusta 19.5.1998 annetun lain nro 98-389 voimaantulon jälkeen, vaikka niitä koskeva sopimus olisi tehty tätä aikaisemmin. Niitä ei kuitenkaan sovelleta riita-asioihin, joissa tuomioistuin on antanut lopullisen päätöksen tämän lain julkaisemisajankohtana.

– –"

11. Vastauskirjelmänsä esittämisen jälkeen Ranskan hallitus toimitti komissioon huomautuksen, jonka liitteenä oli jäljennös code civilin 1386-2 §:n soveltamisesta 11.2.2005 annetusta asetuksesta nro 2015-113 [6] (jäljempänä vuoden 2005 asetus), jonka 1 §:ssä säädetään, että "code civilin 1386-2 §:ssä tarkoitettu määrä on 500 euroa".

5 – JORF 10.12.2004, s. 20857.

6 – JORF 12.2.2005.

12. Ranskan hallituksen pyydettyä komissiota tutkimaan mahdollisuuksia kanteen peruuttamiseen vuoden 2004 lailla ja vuoden 2005 asetuksella tehtyjen muutosten perusteella, komissio ilmoitti Ranskan hallitukselle ja 15.4.2005 päivätyllä kirjeellään yhteisöjen tuomioistuimelle, että se luopuu osittain kanteestaan nyt esillä olevassa asiassa pidettävässä suullisessa käsittelyssä.

13. Koska vuoden 2004 lailla ja vuoden 2005 asetuksella ei ollut kuitenkaan varmistettu asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomioon täydellistä täytäntöönpanoa, komissio aikoi pysyä kanteessaan, vaikka se aikoikin rajata kanteensa vaatimusten ulottuvuutta ja alentaa ehdottamaansa uhkasakon määrää. Komissio katsoi nimittäin, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetussa tuomiossa huomioon otetuista kolmesta väitteestä kaksi oli menettänyt merkityksensä ja kolmas väite oli jäljellä vain osittain, koska tapaukset, joissa tavarantoimittaja joutuu vastuuseen turvallisuudeltaan puutteellisesta tuotteesta valmistajan sijasta, olivat selvästi vähentyneet.

14. Näissä olosuhteissa komissio rajasi kanteensa 1 kohdassa esitetyn vaatimuksen ulottuvuutta ja muotoili sen seuraavasti: "Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tiettyjä toimenpiteitä, joita direktiivin 85/374 virheellistä täytäntöönpanoa koskevan asiassa C-52/00, komissio vastaan Ranska, 25.4.2002 annetun tuomion täytäntöönpano edellyttää, ja etenkään, koska se yhä katsoo turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjän olevan vastuussa samoin edellytyksin kuin valmistajan silloin, kun tuotteen valmistajaa ei voida tunnistaa, vaikka jälleenmyyjä on ilmoittanut vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa sen, jolta hän on hankkinut tuotteen."

15. Ranskan tasavallan maksettavaksi vaaditun uhkasakon määrän osalta komissio katsoi, että näissä uusissa olosuhteissa oli asianmukaista alentaa rikkomistapauksen vakavuuteen perustuvaa kerrointa aikaisemmin esitetystä 10/20:sta 1/20:een. Tämän perusteella vaadittavaksi määräksi saatiin 13 715 euroa.

16. Komissio pysyi vaatimuksessaan, jonka mukaan Ranskan tasavalta oli velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

## III Asiaa koskevat oikeussäännöt

17. Asiassa jää jäljelle ainoastaan kysymys siitä, onko code civilin 1386-7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 lain 29 §:llä, direktiivin 3 artiklan 3 kohdan mukainen.

18. Code civilin 1386-7 §:n 1 momentin sanamuoto on nykyään seuraava:

"Myyjä, vuokralleantaja, lukuun ottamatta leasingvuokraajaa tai vastaavaa, ja jokainen muu ammattimainen tavarantoimittaja on vastuussa tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta samoin edellytyksin kuin valmistaja ainoastaan silloin, kun tätä jälkimmäistä ei voida tunnistaa."

19. Direktiivin 3 artiklan 3 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Jos tuotteen valmistajaa ei voida tunnistaa, tuotteen valmistajana pidetään jokaista, joka on laskenut tuotteen liikkeelle, jollei hän ilmoita vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa valmistajaa tai sitä, jolta hän on hankkinut tuotteen. Tätä sovelletaan myös, jos 2 kohdassa tarkoitettu maahantuoja ei käy ilmi maahan tuodusta tuotteesta, vaikka valmistajan nimi kävisikin ilmi siitä."

## IV Asianosaisten lausumat

20. Asian kirjallisessa käsittelyssä ja vastauskirjelmissä asianosaisten välinen väittely keskittyy komission vaatiman uhkasakon määrän laskentatapaan. Ranskan hallitus on periaatteessa myöntänyt, ettei se ollut vielä pannut täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettua tuomiota.

21. Komission osittainen kanteesta luopuminen, josta se ilmoitti jo 15.4.2005 päivätyssä kirjeessään ja jonka se vahvisti 11.10.2005 pidetyssä istunnossa, on muuttanut perusteellisesti tämän oikeusriidan asiakysymyksiä. Nämä asiakysymykset rajoittuvat nyt siihen, onko Ranskan code civilin 1386-7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 lailla,[7] direktiivin 3 artiklan 3 kohdan mukainen, ja mikäli tähän vastataan kielteisesti, onko komission nyt vaatimaa uhkasakon määrää pidettävä asianmukaisena.

22. Komissio on todennut, että perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä 11.9.2003 Ranskan tasavalta ei ollut toteuttanut mitään niistä toimenpiteistä, joita edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täytäntöönpano edellyttää. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella komissio olisi voinut vaatia tuomioistuinta toteamaan, että edellä mainittu tuomio oli jäänyt kokonaan panematta täytäntöön. Kuitenkin järkevyyden ja tehokkuuden vaatimusten noudattamiseksi komissio päätti rajata kanteensa aineellista ulottuvuutta ja ottaa huomioon Ranskan tasavallan toteuttamat lainsäädännölliset toimenpiteet. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen asiakysymysten rajaaminen on EY 226 artiklan vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan sallittua, jos oikeudenkäynnin kohdetta ei laajenneta tai muuteta.

7 – Mainittu 10 kohdassa.

23. Tarkasteltuaan perusteellisesti Ranskan lainsäätäjän toteuttamia kansallisen lainsäädännön muutoksia komissio on katsonut, että kanteen ensimmäinen ja kolmas osa ovat menettäneet kohteensa. Ainoastaan direktiivin 3 artiklan 3 kohdan täytäntöönpanoa on yhä pidettävä puutteellisena. Siten komissio on päättänyt pysyä kanteessaan siltä osin kuin Ranskan lainsäädäntö ei ole täysin yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska antamassa tuomiossa huomioon otetun toisen väitteen mukainen. Tältä osin komissio on korostanut, että kyseessä ei ole uusi väite, vaan nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhdestä alkuperäisestä väitteestä jäljelle jäänyt osa.

24. Komissio arvostelee Ranskan tasavaltaa siitä, että direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa ei ole pantu täydellisesti täytäntöön code civilin 1386-7 §:llä, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2004 lailla, koska tavarantoimittaja on yhä vastuussa, vaikka hän ilmoittaisi vahingon kärsijälle kohtuullisessa ajassa sen, jolta hän on hankkinut tuotteen. Komissio muistuttaa, että tämä direktiivin säännös edellyttää sitä, että tavarantoimittaja vapautuu vastuusta, jos hän ilmoittaa vahingon kärsijälle kohtuullisessa ajassa tuotteen valmistajan tai sen, jolta hän on hankkinut tuotteen.

25. Komissio huomauttaa esittämänsä uhkasakon osalta, että kun otetaan huomioon Ranskan viranomaisten viimeaikaiset merkittävät ponnistelut, jotka ovat johtaneet siihen, että alkuperäinen kanne on suurimmaksi osaksi menettänyt kohteensa, on syytä alentaa rikkomistapauksen vakavuuteen perustuvaa kerrointa 10/20:sta 1/20:een, jolloin muiden laskennassa käytettyjen muuttujien pysyessä samoina päädytään määrään, joka vastaa 13 715:tä euroa jokaiselta viivästymispäivältä tuomion julistamisesta lähtien.

26. Ranskan hallitus on toistanut suullisessa käsittelyssä kantansa, jonka se ilmoitti jo yhteisöjen tuomioistuimelle 17.5.2005 osoittamassaan kirjeessä ja jonka mukaan väite, jossa komissio on pysynyt, merkitsee itse asiassa uutta väitettä, josta sillä ei vielä ole ollut mahdollisuutta lausua.

27. Nimittäin edellä mainitun asian komissio vastaan Ranska käsittelyssä komissio ei väittänyt, että Ranskan tasavalta olisi pannut direktiivin 3 artiklan 3 kohdan puutteellisesti täytäntöön muutoin kuin siltä osin, että code civilin 1386-7 §:ssä ei ollut varmistettu sitä, että tavarantoimittaja on vastuussa vain toissijaisesti silloin, kun valmistajaa ei voida tunnistaa. Tältä osin Ranskan hallitus viittaa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion 36 kohtaan, mainitussa asiassa nostetun kanteen 37–39 kohtaan ja komission nyt esillä olevassa asiassa esittämän vastauksen 34–36 kohtaan.

28. Siten komissio ei ole missään vaiheessa ennen 15.4.2005 päivättyä kirjettään esittänyt väitettä, jonka se nyt kohdistaa Ranskan hallitukseen ja jonka mukaan tämän olisi tullut huomioida code civilin 1386-7 §:ssä,

että turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjän tulee voida vapautua vastuusta paitsi silloin, kun hän on ilmoittanut vahingon kärsijälle kohtuullisessa ajassa tuotteen valmistajan, myös silloin, kun hän on ilmoittanut sen, jolta hän on tuotteen hankkinut.

29. Jos komissio katsoo, että direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa ei ole edelleenkään pantu asianmukaisesti täytäntöön sen vuoksi, että tavarantoimittaja on yhä vastuussa silloin, kun hän on ilmoittanut vahingon kärsijälle sen, jolta hän on tuotteen hankkinut, komission olisi pitänyt aloittaa EY 226 artiklan mukainen menettely Ranskan tasavaltaa vastaan. Tässä oikeudenkäynnissä tämä uusi väite on jätettävä tutkimatta.

30. Pääasian osalta Ranskan hallitus katsoo toissijaisesti, että täytäntöönpano toteutettiin asianmukaisesti vuoden 2004 lailla. Direktiivi ei oikeudellisen luonteensa vuoksi edellytä sitä, että sen sanamuoto toistetaan sanatarkasti kansallisessa lainsäädännössä. Lisäksi direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu mahdollisuus, jonka mukaan tavarantoimittaja voi ilmoittaa vahingon kärsijälle sen, jolta hän on tuotteen hankkinut, soveltuu vain toissijaisesti, eli silloin, kun valmistajaa ei voida tunnistaa, mikä on melko harvinaista. Lopuksi se, että vahingon kärsijä nostaa kanteen suoraan tavarantoimittajan tavarantoimittajaa vastaan, ei välttämättä estä lukuisten kanteiden nostamista esimerkiksi viivytysten välttämiseksi. Tästä seuraa, että Ranskan lainsäädäntö on tältä osin direktiivin tarkoituksen mukainen.

31. Ranskan hallitus toteaa lisäksi, että se toimitti jo viralliseen huomautukseen 27.6.2003 antamansa vastauksen yhteydessä komissiolle code civilin 1386-7 §:n muutosesityksen, jolla oli tarkoitus panna täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettu tuomio. EY 10 artiklassa tarkoitetun yhteisön toimielinten ja jäsenvaltioiden välisen lojaalin yhteistyön periaatteen mukaan komission olisi pitänyt ilmoittaa Ranskan hallitukselle siitä, että se vastusti sille toimitettua tekstiä, pikemmin kuin odottaa, että Ranskan parlamentti hyväksyy tämän tekstin.

32. Tältä osin Ranskan hallitus viittaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa mahdollisimman nopeasti ja täydellisesti. Tämä edellyttää, että komissio ilmoittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa asianomaiselle jäsenvaltiolle, jos se vastustaa direktiivin täytäntöönpanemiseksi laadittua esitystä.

33. Koska komissio ei ilmoittanut vastustavansa esitystä, Ranskan hallitus on voinut tästä päätellä, että komissio piti esitystä hyväksyttävänä. Siksi esitys annettiin Ranskan parlamentin hyväksyttäväksi.

34. Lopuksi Ranskan hallitus viittaa kirjalliseen vastaukseen, jonka komissio antoi 5.7.2005 yhteisöjen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, erityisesti rikkomisen kestoaikaan perustuvan kertoimen määrittelytavan osalta. Sen mukaan tämä määrittelytapa, joka hyväksyttiin komission jäsenten kollegiossa 2.4.2001, olisi pitänyt julkaista tai ainakin saattaa jäsenvaltioiden tietoon.

## V Arviointi

35. Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että asian nykyisessä vaiheessa asianosaiset ovat edelleen eri mieltä kolmesta kysymyksestä:

- siitä, onko komission jäljelle jäävä väite, jonka mukaan Ranskan tasavalta ei ole edelleenkään pannut direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa asianmukaisesti täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään, otettava tutkittavaksi

- siitä, onko tämä väite perusteltu, ja

- siitä, onko komissio soveltanut asianmukaista laskentatapaa rikkomisen kestoaikaan perustuvan kertoimen laskennassa.

36. Ranskan tasavalta on väittänyt, että jäljelle jäävä väite on jätettävä tutkimatta seuraavilla kahdella perusteella:

- tämä väitteen osa muodostaa itse asiassa uuden väitteen, koska komissio ei ole erityisesti vaatinut yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska, että Ranskan tasavallan olisi tullut nimenomaisesti sulkea pois tavarantoimittajan vastuu siinä tapauksessa, että hän pystyy ilmoittamaan vahingon kärsijälle ainoastaan sen, jolta hän on tavaran hankkinut, ja

- toissijaisesti komission olisi tullut ilmoittaa Ranskan viranomaisille välittömästi, että 1386-7 §:n sanamuoto, sellaisena kuin se oli lain muutosesityksessä, joka toimitettiin komissiolle 27.6.2003 päivätyllä kirjeellä, ei edelleenkään täyttänyt direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä vaatimuksia.

37. Mielestäni näitä kahta perustetta ei voida pitää vakuuttavina.

38. Nyt käsiteltävänä olevan kanteen kohteena on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyöminen. Tässä tuomiossa määritellään ja

rajataan Ranskan tasavallan velvollisuudet, mikä käy selkeästi ilmi myös oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn asiakirjoista ja asianosaisten nyt esillä olevassa asiassa esittämistä kirjelmistä.

39. Ranskan hallituksen ilmoitettua 23.2.2005, että vuoden 2004 lain 29 § ja vuoden 2005 asetus varmistavat edellä mainitun asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion täydellisen täytäntöönpanon, komission täytyi tarkastella ja arvioida tätä ilmoitusta. Tällä perusteella komissio tuli siihen lopputulokseen, että kyseinen hallitus oli pannut tuomion täytäntöön suurimmaksi osaksi, mutta ei täydellisesti. Komissio päätti pysyä nyt käsiteltävänä olevassa kanteessaan siltä osin kuin kyseessä olevaa tuomiota ei ollut pantu täytäntöön.

40. Tämän mukaisesti direktiivin 3 artiklan 3 kohdan osan täytäntöönpanon täydellisyys, joka on edelleen riidanalainen, kuuluu kokonaisuudessaan tämän oikeudenkäynnin kattamalle alueelle, joka on määritelty komission virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa. Tämä kohde on vain aikaisempaa rajatumpi. Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion tuomiolauselman kolmen kohdan sijasta asiassa on kysymys enää tuomiolauselman toisen kohdan osasta.

41. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen EY 226 artiklan soveltamiskäytännön mukaan oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä on kolme tavoitetta:

– sen mahdollistaminen, että jäsenvaltio voi korjata mahdollisen rikkomisen

– se, että jäsenvaltio voi käyttää puolustautumisoikeuksiaan, ja

– riidan kohteen rajaaminen, jos asia mahdollisesti saatetaan vireille yhteisöjen tuomioistuimessa. [8]

Tästä seuraa, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn päättymisen jälkeen komissiolla ei enää ole oikeutta laajentaa tai muuttaa riidan kohdetta. Sitä vastoin komissiolla on täysi oikeus rajata tätä kohdetta, sillä riidan kohteen rajaaminen ei mitenkään vahingoita jäsenvaltioiden olennaisia menettelyllisiä takeita.

42. EY 228 artiklan 2 kohdan soveltamisalalla oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä on samankaltainen tehtävä kuin EY 226 artiklassa tarkoitetulla menettelyllä. Tästä seuraa, että komissio voi rajata riidan kohdetta oikeudenkäyntimenettelyn aikana edellyttäen, että se pysyy aineellisesti muuttumattomana.

8 – Asia C-362/01, komissio v. Irlanti, tuomio 10.12.2002 (Kok. 2002, s. I-11433, 16–18 kohta).

43. Tässä tapauksessa komissio on rajannut riidan kohdetta, mutta sen aineellinen sisältö on edelleen sama eli edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annetun tuomion asianmukainen ja täydellinen täytäntöönpano. Sillä seikalla, että Ranskan hallitus ja komissio ovat tällä hetkellä eri mieltä direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen velvollisuuksien täsmällisestä ulottuvuudesta, ei ole tässä suhteessa mitään merkitystä. Nimittäin minkä tahansa yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanovelvollisuus voi edellyttää sen täsmälliseen sisältöön liittyvien kysymysten tarkastelua. Tällaisessa tapauksessa nämä kysymykset tulee ratkaista EY 228 artiklassa tarkoitetun menettelyn aikana. Tältä osin viittaan toisessa asiassa komissio vastaan Ranska 12.7.2005 annettuun viimeaikaiseen tuomioon,[9] jossa yhteisöjen tuomioistuimen täytyi aloittaa asian tarkastelu määrittelemällä Ranskan tasavallan merkityksellisen yhteisön lainsäädännön mukaiset täsmälliset velvollisuudet, ennen kuin se saattoi tarkastella sitä, oliko Ranskan tasavalta laiminlyönyt yhteisöjen tuomioistuimen aikaisemman 11.6.1991 annetun tuomion[10] täydellisen ja asianmukaisen täytäntöönpanon.

44. Ranskan hallituksen esittämä kanta johtaisi siihen epätyydyttävään tai jopa paradoksaaliseen lopputulokseen, että silloin, kun yhteisöjen tuomioistuimen tuomio on pantu osittain täytäntöön, komissio joutuisi EY 226 artiklan perusteella aloittamaan uuden tämän artiklan mukaisen menettelyn. Tällainen lopputulos olisi mielestäni erittäin epätoivottava prosessiekonomisista syistä.

45. Tässä yhteydessä muistutan nyt esillä olevan asian aikaisemmista vaiheista. Yhteisöjen tuomioistuin totesi jo 13.1.1993 antamassaan tuomiossa,[11] ettei Ranskan tasavalta ollut noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan, koska se ei ollut täytäntöönpannut direktiiviä sen 19 artiklassa säädetyssä määräajassa. Seuraavaksi yhteisöjen tuomioistuin totesi 25.4.2002 antamassaan tuomiossa,[12] että Ranskan tasavalta ei ollut pannut direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön. Jos hyväksytään Ranskan hallituksen esittämä kanta, joka on mielestäni jo lähtökohdiltaan perusteeton, tämä mahdollistaisi sen, että saatettaisiin joutua aloittamaan neljäs tai jopa viides Ranskan tasavallan toimesta tapahtunutta direktiivin täytäntöönpanoa koskeva menettely.

46. Edellä esitetyn valossa täytyy tarkastella myös kantaa, jonka mukaan jäsenvaltioiden velvollisuudet niitä koskevan yhteisöjen tuomioistuimen EY 226 artiklan nojalla annetun tuomion täytäntöönpanossa rajautuisivat niiden väitteiden mukaisesti, jotka komissio on esittänyt tässä aikaisemmassa menettelyssä.

47. Ranskan hallitus ei ole ottanut huomioon tämän jälkimmäisen väitteen esittäessään, että EY 228 artiklan mukaisen menettelyn kohde on jo määritelty yhteisöjen tuomioistuimen aikaisemmassa tuomiossa. Tämän oikeudenkäynnin kohteena voi olla ainoastaan edellä mainitun tuomion täytäntöönpanon laiminlyöminen tai virheellinen taikka epätäydellinen täytäntöönpano.

9 - Asia C-304/02, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.2005 (Kok. 2005, s. I-6263).

10 - Asia C-64/88, komissio v. Ranska, tuomio 11.6.1991 (Kok. 1991, s. I-2727).

11 - Asia C-293/91, komissio v. Ranska, tuomio 13.1.1993 (Kok. 1993, s. I-1).

12 - Em. asia komissio v. Ranska.

48. On tosin täysin mahdollista, että EY 228 artiklan mukaisen menettelyn kuluessa saattaa ilmetä kysymyksiä, jotka koskevat aikaisemman tuomion sisältöä. Tällaiset kysymykset eivät kuitenkaan liity kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin siihen, onko se asiallisesti perusteltu. Tämän vuoksi käsittelen myöhemmin tätä Ranskan hallituksen esittämää kantaa.

49. Myöskään Ranskan hallituksen toissijaista väitettä ei voida hyväksyä.

50. Sillä seikalla, olisiko komission pitänyt ilmoittaa Ranskan viranomaisille kannastaan, jonka mukaan direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa ei ollut saatettu täydellisesti voimaan Ranskan oikeudessa code civilin 1386-7 §:n muutosesityksellä, vai olisiko Ranskan tasavallan pitänyt nimenomaisesti pyytää komissiota ilmoittamaan sille tätä esitystä koskevista huomautuksistaan, ei ole merkitystä käsiteltäessä tämän kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä.

51. En halua sulkea pois sitä mahdollisuutta, että puutteet komission ja jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä yhteisöjen tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanossa saattavat vaikuttaa EY 228 artiklan nojalla nostetun kanteen perusteiden arviointiin tai mahdollisten sanktioiden vakavuuteen, mutta tällaiset seikat eivät ole luonteeltaan sellaisia, että ne voisivat vaikuttaa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin, jos nämä edellytykset muutoin ilman muuta täyttyisivät.

52. Nyt esillä olevan asian perusteiden osalta on tarkasteltava sitä, täyttääkö code civilin 1386-7 §:n nykyinen sanamuoto direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa asetetut vaatimukset.

53. Yhteisöjen tuomioistuin on nimenomaisesti todennut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska 25.4.2002 antamassaan tuomiossa, että direktiivillä pyritään siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täydelliseen yhdenmukaistamiseen. [13] Tästä seuraa, että jäsenvaltioilla ei ole enää mahdollisuutta pitää voimassa yleistä tuotevastuujärjestelmää, joka poikkeaa direktiivissä säädetystä järjestelmästä. Siten jäsenvaltioiden velvoitteiden täsmälliseksi määrittelemiseksi täytyy tarkastella direktiivin sanamuotoa ja siinä säädettyä järjestelmää.

54. Direktiivin 3 artiklan 3 kohdan sanamuoto ei ole kuitenkaan lainkaan epäselvä. Sen ensimmäisessä virkkeessä todetaan, että "– – [turvallisuudeltaan puutteellisen] tuot-

13 – Tuomion 24 kohta.

teen valmistajana pidetään jokaista, joka on laskenut tuotteen liikkeelle, jollei hän ilmoita vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa valmistajaa tai *sitä*, [14] jolta hän on hankkinut tuotteen". Code civilin 1386-7 §:n 1 momentin sanamuoto on nykyään seuraava: "Myyjä – – ja jokainen muu ammattimainen tavarantoimittaja on vastuussa tuotteensa puutteellisesta turvallisuudesta samoin edellytyksin kuin *valmistaja* [15] ainoastaan silloin, kun tätä jälkimmäistä ei voida tunnistaa."

55. Kun vertaillaan näitä kahta sanamuotoa, on ensi näkemältä selvää, että Ranskan lainsäätäjä on laiminlyönyt sisällyttää "tavarantoimittajan tavarantoimittajan" code civilin 1386-7 §:n uuteen sanamuotoon. Siten direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa ei ole edelleenkään saatettu täydellisesti täytäntöön Ranskan oikeudessa.

56. Tämän johtopäätöksen mukaisesti voidaan katsoa, että nyt käsiteltävänä oleva kanne on perusteltu.

57. Tarkastelen vielä ylimääräisenä perusteluna lyhyesti Ranskan hallituksen riidan jäljellä olevan kohteen osalta esittämää kantaa.

14 - Kursivointi tässä.

15 - Idem.

58. Kuten olen muistuttanut edellä 53 kohdassa, yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska 25.4.2002 antamansa tuomion 24 kohdassa, että direktiivillä pyritään siinä säänneltyjen kysymysten osalta jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten täydelliseen yhdenmukaistamiseen. Ranskan tasavalta ei voi siis vedota siihen, ettei se olisi velvollinen muuttamaan code civilin 1386-7 §:ää muutoin kuin siinä tapauksessa, että yhteisöjen tuomioistuin nimenomaisesti toteaa, ettei tämä lainkohta ole direktiivin mukainen.

59. Ranskan tasavallan väitettä, jonka se esitti vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen kysymykseen ja jonka mukaan jäsenvaltiolla on tietty harkintavalta direktiivin täytäntöönpanossa tämän välineen oikeudellisen erityisluonteen vuoksi, ei myöskään ole pidettävä merkityksellisenä.

60. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan direktiivien täytäntöönpanoa koskevat jäsenvaltioiden velvollisuudet riippuvat direktiivien luonteesta, kohteesta ja sanamuodosta. Kun otetaan huomioon nyt esillä olevassa asiassa kyseessä olevan direktiivin luonne ja se, että direktiivillä, niin kuin edellä on todettu, pyritään tiettyjä kysymyksiä koskevien säännösten täydelliseen yhdenmukaistamiseen, tämän direktiivin sanamuoto ei miltään osin tue väitettä, jonka mukaan Ranskan viranomaiset olisivat voineet jättää "tavarantoimittajan tavarantoimittajaa" koskevan viittauksen pois code civilin muutetusta 1386-7 §:stä.

61. Edellä esitetyn perusteella katson, että nyt käsiteltävänä oleva kanne on otettava tutkittavaksi ja todettava perusteluksi.

62. On vielä tarkasteltava sitä, onko vähennettyä uhkasakkoa, jonka komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta määräämään maksettavaksi, pidettävä asianmukaisena. Lisäksi on vielä erityisesti tarkasteltava sitä, onko rikkomisen kestoaikaan perustuvan kertoimen laskentatapaa pidettävä hyväksyttävänä.

63. Komissio on antanut 8.1.1997 tiedonannon ETY:n perustamissopimuksen 171 artiklassa [josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 171 artikla, josta puolestaan on tullut EY 228 artikla] määrätyn uhkasakon laskentatavasta. [16] Tämän tiedonannon mukaan "rikkomisen kesto vaikuttaa perusmaksuun kertoimilla, jotka vaihtelevat yhdestä kolmeen".

64. Ei ole yllättävää, että näin ylimalkaisen laskentatavan soveltaminen ei ole käytännössä helppoa, sillä siinä ei mainita yhtään täsmällistä perustetta rikkomisen keston arvioimiseen. Ei ole myöskään yllättävää, että komissio on tehnyt aloitteen aikaisempaa täsmällisempien ja objektiivisempien perusteiden antamiseksi. Sitä vastoin vaikuttaa omituiselta, että komissio ei ole vieläkään toimittanut 2.4.2001 tehtyä tähän liittyvää päätöstään jäsenvaltioiden tietoon.

65. Vaikka komission toimintatapaa voitaisiinkin pitää eettisesti kyseenalaisena, sitä ei voida pitää sinänsä laittomana tai perusteettomana. Tämä riippuu siitä, vaikuttaako tämä uusi laskentatapa myönteisesti vai kielteisesti jäsenvaltioiden asemaan. Ensimmäisessä tapauksessa uuden laskentatavan soveltamista ilman sen etukäteistä julkaisemista voidaan pitää sallittuna. Jälkimmäisessä tapauksessa tällaista soveltamista olisi pidettävä laittomana, sillä se rikkoisi luottamuksensuojan periaatetta. [17]

66. Nyt esillä olevassa asiassa katson, että kyseessä on jo julkaistuun laskentatapaan tehty tarkennus, joka ei laajenna tämän laskentatavan soveltamisalaa ja jonka soveltaminen ei saata kyseessä olevaa jäsenvaltiota huonompaan asemaan kuin alkuperäisen laskentatavan soveltaminen. Nimittäin jos vertaillaan "uuden" laskentatavan lopputulosta eli kerrointa 1,3 sekä lopputulosta, johon olisi todennäköisesti päädytty alkuperäistä laskentatapaa soveltamalla komission yhteisöjen tuomioistuimen kysymyksiin 5.7.2005 antaman vastauksen perusteella, eli

16 – EYVL C 63, s. 2.

17 – Tässä voidaan nähdä yhtäläisyys niiden komission tiedonantojen kanssa, jotka koskevat 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskentaa, kuten niiden suuntaviivojen kanssa, jotka on julkaistu EYVL:ssä 1998, C 9, s. 3.

kerrointa 1,5, on syytä katsoa, että uuden laskentatavan soveltaminen on ollut edullista Ranskan tasavallalle.

67. Kun otetaan huomioon, että Ranskan tasavalta ei ole riitauttanut kahden muun laskennassa käytetyn tekijän, rikkomisen vakavuuden kertoimen ja Ranskan tasavallan kiinteän kertoimen soveltamista, katson, että uhkasakon vaadittua vähennettyä määrää ei ole syytä alentaa.

68. En kuitenkaan hyväksy komission kantaa siltä osin kuin se vaatii uhkasakon määräämistä "esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamisesta lähtien". Tältä osin on mielestäni syytä ottaa huomioon Ranskan viranomaisten ja komission väliseen tiedonvaihtoon vaikuttanut läpinäkyvyyden puute, joka liittyi code civilin muutosesityksiin, jotka oli toimitettu komissiolle 27.6.2003 päivätyssä kirjeessä.

69. Komissio ei ilmoittanut Ranskan viranomaisille code civilin 1386-7 §:n esitetyn sanamuodon selkeästä puutteesta. Tätä laiminlyöntiä voidaan pitää erikoisena, koska tällainen ilmoitus ei olisi vaikuttanut Ranskan hallituksen vastuuseen panna asianmukaisesti täytäntöön yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska 25.4.2002 antama tuomio. Ranskan viranomaiset taas eivät katsoneet tarpeelliseksi pyytää nimenomaisesti komission näkemystä asiasta pienentääkseen sitä riskiä, että direktiivin asianmukainen täytäntöönpano edelleen tarpeettomasti viivästyy. Kumpikaan näistä kahdesta asenteesta ei vastaa EY 10 artiklan vaatimuksia.

70. Joka tapauksessa uhkasakon määräämisen yhteydessä kyseiselle jäsenvaltiolle on annettava lyhyt lisäaika, jotta se voi vielä täyttää velvollisuutensa.[18] Erityisesti sellaisissa tapauksissa, kuten nyt esillä olevassa asiassa, joissa näiden velvollisuuksien täsmällinen sisältö määritellään vasta samassa tuomiossa, jossa uhkasakko määrätään, jäsenvaltiolle on syytä myöntää tällainen lisäaika.

71. Näillä perusteilla katson, että Ranskan tasavalta tulee määrätä maksamaan 13 715 euroa uhkasakkoa jokaiselta päivältä, jonka asiassa komissio vastaan Ranska 25.4.2002 annetun tuomion täytäntöönpano viivästyy sen jälkeen, kun kolmen kuukautta on kulunut esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä.

72. Ranskan tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

18 - Asia C-278/01, komissio v. Espanja, tuomio 25.11.2003 (Kok. 2003, s. I-14141, 53 kohta).

## VI Ratkaisuehdotus

73. Näillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) toteaa, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kaikkia toimenpiteitä, joita tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY virheellistä täytäntöönpanoa koskevan, asiassa C-52/00, komissio vastaan Ranska, 25.4.2002 annetun tuomion tuomiolauselman toisen kohdan täytäntöönpano edellyttää, ja etenkään, koska se yhä katsoo turvallisuudeltaan puutteellisen tuotteen jälleenmyyjän olevan vastuussa samoin edellytyksin kuin valmistajan silloin, kun tuotteen valmistajaa ei voida tunnistaa, vaikka jälleenmyyjä on ilmoittanut vahinkoa kärsineelle kohtuullisessa ajassa sen, jolta hän on hankkinut tuotteen;

2) määrää Ranskan tasavallan maksamaan 13 715 euroa uhkasakkoa jokaiselta päivältä, jonka asiassa C-52/00, komissio vastaan Ranska, 25.4.2002 annetun tuomion täytäntöönpano viivästyy sen jälkeen, kun kolme kuukautta on kulunut esillä olevassa asiassa annettavan tuomion julistamispäivästä siihen asti, kunnes edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Ranska annettu tuomio on pantu täytäntöön;

3) velvoittaa Ranskan tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.